

Lea Fatur:

Slava pravičnihih.

Jutrovska pravljica. •

Mesec dni hodá od Kaire je dežela, kjer je raslo drevje s svetlo blesketajočim se sadjem — vsak sad je bil namreč drag kamen. Vsak sad je bil pa zašit v platneno vrečico in vsak sad se je svetil, da je jemalo solncu svetlobo in razsvetljevalo noč.

Sultan v Kairi je slišal o čudežni deželi in je jezdil tja s svojimi sedmimi vezirji. Zavzet je izpraševal svoje vezirje: »Kaj naj to pomeni? Tu visé dragotine, kakršnih ne premore moja zakladnica! Utrgal bi sad, pa ne vem, kdo mu je gospodar.«

Vezir Rustem je rekel: »Zlobni duh je navesil te sadove, da mamijo pravične.« — Vezir Muharem je menil: »Kaj ni tvoja vsa zemlja, o sultan? Utrgaj si sad in napolni ž njim evoje zakladnice!« — Vezir Hašim je branil: »Ta sad je podoba paradiža — ne sme se ga dotakniti človeška roka.« — Drugi štirje vezirji so se pa začeli prepirati med seboj o sultanovi pravici do te dragocenosti. Tedaj se je sultan razjezil: »Zanikarni hlapci ste! Ako mi ne poveste tekom dneva pravo Tesnico, kdo je lastnik tega sadu, ne boste več videli svete Kaire.«

Prestrašeni so se vrgli vezirji na obraze in prosili sultana: »Dovoli nam mesec dni, da raziščemo to skrivnost!«

»Dobro!« je prikimal sultan, »toda, če ne poizveste tekom meseca, čigavo je to sadje, zakaj je zašito v vrečice in zakaj se sveti vsa dežela od njega — tedaj bodo visele vaše glave poleg sadu in oznanjale ljudem vašo nevednost.«

Strah za glavo dela urne noge. Vezirji so potovali ob Nilu in opazovali kraje in ljudi. Zagledali so ob Nilu moža, ki je rezal vrboTe šibe in jib. vezal v butaro. Poskušal je, da dvigne butaro, a ni mu šlo. Vendar je rezal in vezal nove šibe v butaro. Malo dalje od tega so videli moža, ki je nabiral zeli in metal vse, zrelo in nezrelo v Nil. Kmalu nato so zagledali ob izviru studenca moža, ki je nalival posode drugih, a pustil svojo posodo prazno.

Šli so malo dalje in zagledali so kačo, ki je pičila vsakega mimo idočega, ljudje pa so hodili mhnó, kakor da ni nevarnosti. Uro hodá od kače pa so Tideli ptiča, ki je prišel iz votline in si je zaman prizadeval, da bi se Amil vanjo.

Dalje so šli vezirji, polni začudenja, in so zagledali debelo tele, ki je sesalo sulio kravo in je hujšalo ob tem mleku. Tudi dvema mesarjema so se čudili in ljudem okoli njiju: prvi mesar je prodajal lepo sveže meso, a ga ni kupil nihče; drugi mesar je pa prodajal smrdečo mrhovino in so se zanjo ljudje kar pulili.

Dalje so šli vezirji in čudom so se čudili: Glej drevo, polno platnenik krp, in vsakdo, ki gre mimo, si utrga kos platna! Glej moža, ki devlje drugim jed v usta, sam pa ne je! In glej, koliko mož teče tam za urno antilopo: ta jo lovi za vrat, drugi za noge — ona pa beži, beži...

Dalje so šli vezirji zamišljeni in trudni. Pa so prišli do starčka, ki je molil in imel brado do tal. Spraševali so ga, kaj pomeni vse to, kar so videli? Starček pa je stresel svojo brado: »Prenilad sem še, da bi razumel. Pojdite dalje, našli boste mojega starejšega brata! Jaz hvalim Boga komaj sto in petdeset let.«

Vezirji so šli dalje in so našli krepkega moža, ki je imel brado do pasu in goste, le malo osivele lase. Vprašali so ga, kaj pomeni vse to, kar so videli, pa je stresel mož svojo brado:

»Premlad sem še, da bi vedel. Štejem komaj sto in osemdeset let. Pojdite dalje in vprašajte mojega starejšega brata!«

Vezirji so šli dalje in so naleteli na krepkega moža, ki je stal kakor mlad hrast med mladeniči, ki so ga poslušali. Tega moža so prosili vezirji da jim pove v imenu Boga, kaj pomeni vse to, kar so videli na svoji poti od dragocenega sadja na drevesih do starčka, ki je mlajši kakor njegov mlajši brat.

Mož-učenjak si je pogladil črne lase in pojasnil:

»Mož, ki je pulil zelišča in metal zrela in nezrela v Nil, je smrt, ki pobira staro in mlado. — Človek, ki je rezal šibe in otežaval butaro, ki je ni mogel dvigniti, je Adamov rod, ki greši in greši in si navezuje vedno večjo butaro greliov. — Bedak, ki je polnil posode drugih, je nespametni gospodar, ki razmetava svoje premoženje drugim in strada domače. — Ptič[^] ki ni mogel v votlino nazaj, je beseda, spuščena iz ust. — Kača je svetJ Vsakega piči, pa nihče se ne varuje pred njenim pikom. — Ljudje, ki kupujejo smrdeče meso, so ptegrešne človeške želje. — Lov za antilopo pa je lov za zemeljskim blagom. — Tele, ki sesa suiio kravo, je oderušvo: platno na drevesu je prava vera: vsak si jo prisvoji, ona pa ostane vedno ena in ista. — Mož, ki pita druge in strada sam, je podoba modrijanov. Drugim <lajejo dobre STete, sebi pa ne znajo pomagati.« Potem učenjak nadaljuje:

»Moj najmlajši brat je tako postaran, ker ima za ženo slabo gospodinjo; moj drugi brat je krepkejši, ker ima gospodinjo, ki varčuje vsaj pri neka-terih stvarih; mene, uajstarejšega, pa vidite tako čilega, ker imam varčno, pošteno in ponižno ženo.« Čez čas mož spet nadaljuje:

»O žlahtnem sadju v platnenih vrečicah pa rai je pravil moj oče tole: Pred tri sto leti je živel v naši deželi moder in pravičen sultan. Tedaj je kupil mož iz naše vasi njivo, jo zoral in našel zaklad. Šel je k prejšnjemu lastniku njive in mu ponudil zaklad. 'Kajti,' je rekel, 'kupil sem njivo, ne pa zaklada.' Oni mu je pa rekel: 'Kar si kupil, je tvoje.'

Skregala sta se moža do grdega. Sosedje so prišli in so ju spravili narazen. Tožila sta se in stvar je prišla pred sultana, ki ni slišal še nikdar take tožbe. Rekeil je: 'Pri velikem Bogu! Danes je veselo moje srce, ker spoznavam poštenje svojih podložnikov. Zahvalim Boga, da sem doživel tak dan!'

Vprašal je potem sulian prodajalca njive, ki ni hotel zaklada: 'Imaš li otroke, dediče svojega poštenja?'

„Sina imam,“ je odgovoril prejšnji lastnik njive, „in upam, da ne bo nezvest poštenju.“

„Dobro!“ se je razveselil sultan in vprašal kupovalca. njive: „Imaš morda hčer, ki bo prenesla tvojo čast na pozne potomce?“

„Imam,“ je odgovoril lastnik njive. „Bogu bodi slava, 'modro dekle je in ne bo prestopilo postav svojih očetov.“

„Dobro! Prejšnji lastnik njive daj svojega sina za uioža hčeri sedanjega lastnika njive in zaklad naj bo njihov!“

Zgodilo se je tako in res svet je slavil modrost 6ultanovo in poštenje njcgovib. podložnih.

Novi lastnik je zasejal njivo s pšenioo. Zrasla so pa drevesa in na njib. biseren sad. Tako je počastil sam Bog poštenje in modrost teh mož. Iz vseh. krajev sveta so hodili ljudje gledat to čudno sadje, nikdar se pa nihče ni dotaknil teh sadov. Kakor so vzrasli, taki so ostali. Tudi sultan je ZA^edel o tem in se napotil s svojimi vezirji na njivo. Ogledovali so si zaklad. Vezirji so rekli sultanu:

„Daj — ukazuj! To sadje spada v tvojo zakladnico! V slabih časili ti ga je poslal Bog v pomoč.“

Sultan se je pa otresel: „Ne daj Bog, da bi segel po sadju, ki naj proslavlja poštenje revežev na vse večne čase!“

Ukazal je, naj vsijejo dvorni krojači vsak sad v platneuo vrečico in privežejo na drevo. Vezirji so s kislimi obrazi poslušali to povelje raodrega sultana — saj bi se bil prijel marsikateri dragocen sadež njih prstov...«

Stari mož z mladeniško postavo in obrazom se je nasmehnil in nasimehnili so se mladeniči okoli njega. Vezirji sedanjega sultana so pa zardeli, ker so dali svojemu vladarju isti nasvet kakor vezirji nekdanjega sultana. Imeli so ob tem iste žel je in namene...

Osramoče-ni in skesani so se vrnili k svojemu vladarju.

Menda se sveti še danes čudežno sadje tam nekje ob Nilu in še danes je poščenje zelo redka čednost..

Mirko Kunčič:

Tinja, tanja . . .

*Tinja, tanja — sinja sanja
je nad Zlatko se spustila,
kradoma — s poljubom bežnim —
njenih očk se doteknila.*

*Kraljevič na iskrem belcu
je pridiral ji nasproti,
jo odvedel na gostijo
v čarodejen grad ob poti.*

*In je kot bi trenil — hoplal —
poletela preko holmca
Zlatka na nevidnih krilih —
v carstvo pravljic, bajk in solnca.*

*In so vile priplesale
in pritekli škráteljčki
in ponudili kolačkov
dobri ji prijateljčki.*

*Joj, takrat pa tinja, tanja —
vse je vzela črna noč.*

*Zlatka se je prebudila,
ozdihnila, v praznino zroč...*